

Naslov članka/Article:

Tudi spletno nasilje ni zabavno. Ustavimo ga

Class Meeting: Online Violence Is Not Funny Either. Let's Put an End to It

Avtor/Author:

Magdalena Marcuš

DOI:

CC licenca

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Brez predelav

Šolsko svetovalno delo št. 1-2/2016, letnik 20

ISSN 1318-8267

Izdal in založil: Zavod Republike Slovenije za šolstvo

Kraj in leto izdaje: Ljubljana, 2016

Spletna stran revije:

<https://www.zrss.si/strokovne-revije/solsko-svetovalno-delo/>

Tudi spletno nasilje ni zabavno. Ustavimo ga

MAGDALENA MARCIUŠ, Gimnazija Šiška
magda.marcius@guest.arnes.si

.....

● **Povzetek:** V prispevku je predstavljena tematska medpredmetno načrtovana ura obvezne izbirne vsebine Učenje učenja, ki pasti spleta prikazuje z uporabo bralne učne strategije VŽN.

Ključne besede: učenje učenja, bralna učna strategija VŽN, spletno nasilje.

Class Meeting: Online Violence Is Not Funny Either. Let's Put an End to It

● **Abstract:** The paper presents the planned themed cross-curricular lesson in the compulsory elective subject Learning to Learn, which demonstrates the traps of the World Wide Web through the KWL reading strategy (Know, Want to Know, Learned).

Key words: learning to learn, KWL reading strategy, online violence.

*Največji dosežek izobraževanja je strpnost.
Helen Keller*

Načrtno razvijanje kompetence učenje učenja je bila na naši gimnaziji ena izmed prednostnih nalog v okviru projekta Posodobitev gimnazije, ki jo je vodil šolski razvojni tim. Tako ostaja tudi po koncu projekta. Na začetku projekta smo se lotili kognitivnega področja kompetence učenje učenja, predvsem bralnih učnih strategij. O tem je podrobneje pisala v reviji *Šolsko svetovalno delo* (letnik XVIII, številka 1/2, 2014) Mojca Zupan Zadravec, vodja naše šolske projektne skupine Učenje učenja.

Sama kot nadaljevanje tega članka dodajam praktični primer, primer tematske preventivne razredne ure, ki sem jo času projekta aktualizirala, dogradila in v sodelovanju s profesorjem informatike medpredmetno obogatila.

Razlogi za moj izbor te teme:

- splet kot prostor ustvarjalnosti, komunikacije, sodelovanja, učenja, tudi prostor preživljanja prostega časa mladih. Družabna omrežja, kot so Facebook, Twitter, Instagram, You Tube idr., vse pogosteje postajajo tudi stičišče nadlegovanja, ustrahovanja, spletnega nasilja do mladih in med mladimi. Mladi, ki jim radi pravimo e-generacija, premalo poznajo spletne pasti, često se ne zavedajo, da je vsak njihov korak na spletu viden, opazen, zabeležen;
- moč elektronskih medijev, ki z obveščanjem in izobraževanjem pomagajo pri osveščanju mladih o oblikah e-nasilja;
- tematska razredna ura je bila izvedena v mesecu februarju, mesecu varne rabe interneta;
- moje pričakovanje, da bodo dijaki skozi vsebino, ki jim je blizu, ker pomeni izziv iz njihovega realnega sveta, in ob dejavnostih, z vprašanji, ki jih vključuje bralna učna strategija VŽN, prepoznali uporabnost te strategije pri učenju, izdelavi povzetkov in zapiskov, ker je pregledna in nazorna in z vprašanji usmerja pozornost na obravnavano vsebino;
- aktualnost in moč besed vsebine Deklaracije načel o strpnosti, ki so jo leta 1995 podpisale države članice Unesca, in pravi:
Učenje strposti je treba privzeti kot nujni imperativ: potrebno ga je sistematično vpeljevati predvsem v središča kulturne, družbene, ekonomske, politične in verske nestrpnosti, ki predstavljajo žarišče nasilja in izključevanja drugačnih. Izobraževalni programi morajo prispevati k razvoju razumevanja, solidarnosti in strpnosti med posamezniki ter med etničnimi, družbenimi, kulturnimi in verskimi ter jezikovnimi skupinami in narodi.

Strategija VŽN vsebuje vprašanja Kaj vem? Kaj želim izvedeti? Kaj sem se naučil? je primerna za učne vsebine, o katerih dijaki že veliko vedo in lahko preverijo svoje predznanje.

tivnosti in komunikacijo »v živo«,

- kam po pomoč/kdo mi lahko pomaga, če se znajdem kot žrtev nasilja na internetu,
- uporaba bralne učne strategije VŽN,
- izdelava dobrih izpiskov.

Učna sredstva, uporabljena pri izvedbi ure: konceptni list, samolepilni listič, računalnik. Dostop do interneta je potreboval vsak dijak, zato je ura potekala v računalniški učilnici.

V uvodnem delu ure sem dijakom predstavila, da:

- je ura načrtovana medpredmetno;
- bodo vsebine, obravnavane pri tej uri, pri uri informatike - ko bodo spoznali in vadili delo z orodjem slikar - uporabili kot gradivo za pripravo preventivne zloženke;
- naj pri pripravi zloženke, v kateri bodo sami oblikovali vezno besedilo, obvezno navedejo vire in upoštevajo, da bo zloženka namenjena vrstniku devetošolcu in preventivno naravnana (*Kam po pomoč, ko me stiska stiska?*);
- bodo najboljše zloženke natisnjene.

Nato sem dijakom razdelila konceptne liste in jim predstavila bralno učno strategijo VŽN.

Razložila sem jim tudi, da sem to strategijo izbrala, ker:

- strategija VŽN vsebuje vprašanja Kaj vem? Kaj želim izvedeti? Kaj sem se naučil? je primerna za učne vsebine, o katerih dijaki že veliko vedo in lahko preverijo svoje predznanje, v našem primeru kaj o spletnem nasilju dijaki že vedo, česa še ne vedo, pa bi morali vedeti, odkriti, kje so »luknje«v njihovem znanju o spletnem nasilju;
- omogoča skupinsko učenje, je uporabna za delo s celim razredom;
- vključuje dejavnost vseh dijakov, dijaki postavljajo vprašanja o tem, kar jih zanima;
- na koncu obravnavane vsebine vključuje povzetek, ki ga izdela vsak dijak.

Okvir ji daje tabela s tremi kolonami, ki nakazujejo potek dela.

V: Kaj že vem?	Ž: Kaj želim izvedeti?	N: Kaj sem se naučil?
----------------	------------------------	-----------------------

Potek razredne ure TUDI SPLETNO NASILJE NI ZABAVNO. USTAVIMO GA

Vzgojno-izobraževalni cilji:

- odgovorna, etična in varna raba interneta,
- spodbujanje aktivnega življenjskega sloga dijakov, učenje socialnih veščin, usmerjanje dijakov v ak-

Dijaki so nato s pomočjo bralne učne strategije VŽN individualno odgovarjali na svojem konceptnem listu: **Kaj že vem o pasteh interneta?**

Kaj želim še izvedeti?

V naslednjem koraku so dijaki s pomočjo možganske nevihte ugotavljali namen in pomen konceptnega lista:

pomen sprotnega pisanja, ki pomaga dijakom, da lažje usmerijo pozornost, sproti ustvarjajo osnutek lastnega izdelka - v našem primeru osnutek zloženke.

(Dijaki so med mojo razlago in ob tem, ko so brskali v Googlu, delali izpiske, dijaki, zelo vešči dela z računalnikom, pa so koncept zloženke delali kar na računalniku.)

Po tem smo spregovorili o pomenu zlatega pravila *Nesti drugemu tega, česar nočeš, da drugi storijo tebi.*

V nadaljevanju sem jih seznanjala s spletnimi naslovi *(dijaki so ob moji razlagi v Googlu sproti odpirali spletne strani, o katerih je tekla beseda):*

- nasvet za net (telefon za mladostnike, žrtve virtualnega nasilja),
- spletno oko (spletna prijava točka za anonimno prijavo otroške pornografije ali sovražnega govora), opredelitev sovražnega govora in otroške pornografije,
- safe si, varni internet (napotki za varno rabo interneta): 10 nasvetov za varno rabo interneta *(vsak dijak je izbral 2 top nasveta in ju vključil v zloženko)*, kviz poznavanja varne rabe interneta *(vsak dijak je rešil kviz)*, test zasvojenosti z internetom *(vsak dijak je rešil test)*,
- Beli obroč Slovenije - pomoč žrtvam kaznivih dejanj,
- Društvo Ključ - pomoč žrtvam trgovine z ljudmi,
- Društvo SOS - ozaveščanje o nasilju nad ženskami in otroki.

Dijaki so s pomočjo izpiskov na konceptnem listu v sklepnem delu ure v parih ponovili učne vsebine, nato na samolepilne lističe zapisali odgovore na tretje vprašanje bralne učne strategije VŽN **Kaj sem se naučil to uro?** in jih nalepili na tablo.

Odgovori dijakov s pomočjo strategije VŽN:

Kaj že vem o pasteh interneta? Večinski odgovor: zelo malo, nič.

Kaj želim še izvedeti? Večinski odgovor: katere so te pasti, kako ravnati, če se mi zgodi kaj neprimernega/nevarnega na spletu.

Kaj sem se naučil to uro? Prevladujoči odgovori dijakov:

- sedaj vem, kako je pomembna zaščita osebnih podatkov na spletu,
- odslej bom bolj previden pri uporabi interneta in razkrivanju podatkov o sebi,
- spoznal sem nasvete za varno rabo interneta,
- test je pokazal prve znake moje zasvojenosti z internetom,
- ugotovil sem, kako lahko pomagam, če se kdo najde v stiski.

Večina dijakov je razredno uro ocenila kot zelo zanimivo.

- Dodajam tri zloženke, ki so jih izdelali dijaki, in vključujejo vsebine, ki smo jih obravnavali pri razredni uri. *Osnutek zloženke so izdelali pri uri informatike, končni izdelek pa dokončali doma kot domačo nalogo.*

Namesto sklepa

Razredna ura je pokazala, da ima večina dijakov na spletnih družabnih omrežjih odprt profil in da dijaki ne skrbijo najboljše za svojo spletno varnost. Tehnologija in internet sta ustvarila prostor, v katerega se vse bolj seli komunikacija mladih. Preventiva na tem področju je zato danes v šolskem prostoru nujna. Zapri-sega o izbiri nenasilja, ki so jo pred leti v obliki kartice pripravile nevladne organizacije, kliče k oblikovanju zaprisege ali kodeksa o nenasilnem oziroma varnem e-vedenju učencev in dijakov, katerega temelj je pre-mišljen govor, ki uravnava medsebojne odnose, vklju-čuje spoštovanje vsakogar in zlato pravilo: »Vse, kar hočete, da bi ljudje storili vam, tudi vi storite njim!« (Mt 7, 12) <

KO "SRFAM" MISLIM ZDRAVO IN UPORABLJAM GLAVO

NASVET ZA NET

Telefon za otroke in mladostnike, med 10. in 18. letom, ki pri uporabi interneta naletijo na neprimerne, neželjene in nevarne vsebine.

telefon **080 80 22**

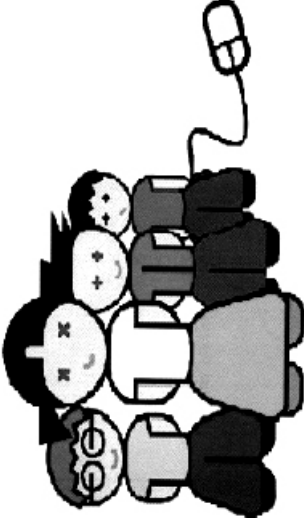
SAFE.SI

Nudi informacije in nasvete, kako varno in odgovorno uporabljati internet in ostale nove tehnologije.

Spoštuj spletno etiko oz. bontoni. Češar ne želiš, da drugi storijo tebi, tudi ti ne naredi drugim.

Na spletu ne izdajaj svojih osebnih podatkov, njih ne objavljalj svojih, niti fotografij svojih prijateljev!

Ostale nasvete najdeš na www.safe.si

SPLETNI KO

Sprejema anonimne prijave otroške pornografije in sovražnega govora na internetu.

Otroška pornografija je vsakršna uporaba ali predstavljanje spolnega izkoriščanja otrok.

Sovražni govor je izražanje mnenj in idej, ki so po svoji naravi diskriminatorne in uperjene proti različnim manjšinam.

Ostale nasvete najdeš na: www.nasvetzanet.si

DRUŠTVO KLJUČ

Poslanstvo društva je zagotavljanje ustreznega boja proti trgovini z ljudmi in nudenje strokovne pomoči žrtvam trgovine z ljudmi.

Več najdeš na: www.drustvo-kljuc.si

VARNI INTERNET

Spletna stran za varno uporabo interneta!

telefon **080 11 79**

Ostale nasvete najdeš na: www.imamresitev.si

DRUŠTVO SOS

Je telefon za žrtve nasilja nad ženskami in otroki.

telefon **080 11 55**

Več najdeš na: www.drustvo-sos.si

BELI OBROČ SLOVENIJE

Država za pomoč žrtvam kaznivih dejanj

Je društvo, ki skrbi za pomoč žrtvam kaznivih dejanj.

Več najdeš na: www.bellobroc.si

GIMNAZIJA
SISKA

Maruša Izlakar, 1.B

VARNO ZAJAHAJ VALOVE

080 80 22 / www.nasvetz.net

BELI OBROČ
Društvo za preprečevanje
trajne škodljive
rabe

01 / 430 5490
www.beliobroc.si

Društvo SOS telefon
080 11 55
www.drustvo-sos.si

KLJUC
Društvo za preprečevanje
trajne škodljive
rabe

080 17 22 / drustvo-kljuc.si

safe.si
Društvo za preprečevanje
trajne škodljive
rabe

01/8805 354 / www.safe.si

SPLETNO KO
info@spletno-ko.si
www.spletno-ko.si

varni internet
01/479 88 22 / www.imamresitev.si

NAVODILA ZA SURFANJE

SAJ VEŠ...

GESLA SO SKRIVNOST!
**POGOSTO JIH
SPREMENJAJ!**

Nadlegovanje
prek neta ali mobilca
je nedopustno!

Staršem povej, če te
kdo nadleguje prek spleta
ali če naletiš na
neprimerno vsebino!

INTERNET JE LAHKO QL

safe.si
Društvo za preprečevanje
trajne škodljive
rabe

01 / 580 53 54
stran, ki ponuja odgovore
na veliko vprašanj o varnosti
na internetu

varni internet
01 / 479 88 22
stran o varni uporabi interneta

BELI OBROČ
Društvo za preprečevanje
trajne škodljive
rabe

01 / 430 54 90
tukaj najdes nasvete za žrtev nasilja

nasvetz.net
080 80 22
stran, ki ti ponuja pomoč,
ko naletiš na
neprimerno vsebino

KLJUC
Društvo za preprečevanje
trajne škodljive
rabe

080 17 22
stran za podporo
žrtvam nasilja

Spletna stran, ki je namenjena
o ozaveščanju o nasilju nad ženskami

Društvo SOS telefon
080 11 55

info@spletno-ko.si
tu lahko prijaviš sovražno govor,
otroško pornografijo.

SPLETNO KO

Kaj je otroška pornografija?

Otroška pornografija je vsakršna oblika
upodobitve ali predstavljanja spolnega
izražanja otroka (fotografije, video),
ki je oredotučna na otrokovo spolno
vedenje ali otrokove spolne organe.

Kaj je sovražni govor?

Sovražni govor je izražanje mnenj in idej,
ki so po svoji naravi diskriminatorne
(ksenofobne, rasistične, homofobne
in podobne) in uperjene proti različnim
manjšinam (etničnim, narodnim, verskim,
kulturnim, spolnim in podobnim).

BOD' PA PREVIDEN

Literatura

1. Pečjak, S., Gradišar, A. (2002). *Bralne učne strategije*. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
2. Mišič, K., Pirc Musar N. (2007). *Samo ti odločaš*. Ljubljana: Informacijski pooblaščenec.
3. <http://www.beliobroc.si> (3. 5. 2016).
4. <http://www.drustvo-kljuc.si> (3. 5. 2016).
5. <http://www.drustvo-sos.si> (3. 5. 2016).
6. <http://www.imamresitev.si> (3. 5. 2016).
7. <http://www.nasvetz.net> (3. 5. 2016).
8. <http://www.safe.si> (3. 5. 2016).
9. www.spletnooko.si (3. 5. 2016).